

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1357/2015
Рж 305/2015
19.11.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у радном спору тужиоца Б.Ђ. из К., чији је пуномоћник В.Р., адвокат из П., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа Ужице, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ужицу, ради исплате накнаде из радног односа, одлучујући о жалби тужене изјављеној против решења Апелационог суда у Крагујевцу Р1 66/14 од 06.11.2014. године и ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2841/13 од 13.12.2013. године, у седници већа одржаној 19.11.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

І ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2841/13 од 13.12.2013. године, у делу става првог изреке и пресуда Основног суда у Пожеги П1 407/12 од 10.07.2013. године у ставу другом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати по основу накнаде материјалне штете због мање исплаћене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за 2009, 2010. и 2011. годину укупан износ од 11.821,09 динара са законском затезном каматом по Закону о висини стопе затезне камате до 25.12.2012. године, а од тада по Закону о затезној камати до исплате и то на износ од 984,16 динара почев од 31.10.2009. године до исплате на износ од 393,94 динара почев од 31.11.2009. године до исплате, на износ од 985,21 динар почев од 31.12.2009. године до исплате, на износ од 547,34 динара почев од 31.05.2010. године до исплате, на износ од 547,34 динара почев од 30.06.2010. године до исплате, на износ од 1.542,89 динара почев од 30.09.2010. године до исплате, на износ од 804,81 динар почев од 31.10.2010. године до исплате, на износ од 879,40 динара почев од 31.05.2011. године до исплате, на износ од 1.321,70 динара почев од 30.06.2011. године до исплате, на износ од 1.605,86 динара почев од 30.09.2011. године до исплате, на износ од 934,17 динара почев од 30.11.2011. године до исплате и на износ од 1.274,26 динара почев од 31.12.2011. године до исплате.

ІІ ОДБИЈА СЕ жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Апелационог суда у Крагујевцу Р1 66/14 од 06.11.2014. године у ставу другом изреке.

III ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2841/13 од 13.12.2013. године у делу става првог изреке, којим је потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке, у којем је одлучено о додацима на плату и ставу трећем изреке у којем је одлучено о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Туженој се **не досуђују** трошкови ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожеги П1 407/12 од 10.07.2013. године, у ставу првом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених додатака на зараду за прековремени рад, рад ноћу и рад на дане државних и верских празника који нису радни, за временски период од 01.04.2009. године до 31.12.2011. године исплати износе по месецима са законском затезном каматом обрачунатом по Закону о висини стопе затезне камате и Закону о изменама и допунама Закона о висини стопе затезне камате од дана доспелости сваког износа до 25.12.2012. године а од тада па до исплате по Закону о затезној камати и то по основу додатака за прековремени рад за 2009. годину, по основу додатака за рад ноћу за 2009., за 2010. и за 2011. годину и по основу додатака за рад на дан државних и верских празника који није радни дан, за 2009. годину, за 2010. и за 2011. годину. У ставу другом изреке обавезана је тужена да тужиоцу по основу накнаде материјалне штете због мање исплаћене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за 2009., 2010. и 2011. годину исплати укупан нето износ од 11.821,09 динара са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа ближе одређеног овим ставом изреке до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу изврши уплату доприноса за социјално осигурање, за пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање, осигурање од незапослености код надлежних републичких фондова Београд, Филијала Ужице за период од 01.04.2009. године до 31.12.2011. године обрачунатој по збирној стопи на појединачне месечне зараде утврђене тачком 1. изреке пресуде које исплаћују тужиоцу, по основици важећој у месецу у коме се врши уплата доприноса у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да на име трошкова плати тужиоцу износ од 80.978,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2841/13 од 13.12.2013. године, у првом ставу изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке под а), у делу става првог изреке под б) којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених додатака на зараду за рад ноћу за 2009. годину, 2010. и за јануар, фебруар, март, април, мај, јун, јул, август, септембар, октобар и новембар 2011. године у ставу првом изреке под в), у ставу другом и трећем изреке. У ставу другом изреке укинута је првостепена пресуда у делу става првог изреке под б) којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених додатака на зараду за рад ноћу за децембар 2011. године исплати износ од 2.783,92 динара са каматом почев од

31.01.2012. године до исплате и ставу четири изреке и предмет у укинутим деловима враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Против другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешне примене материјалног права и због уједначавања судске праксе. Предложила је да се о њеној ревизији одлучи на основу одредбе члана 404. ЗПП.

Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Р1 66/14 од 06.11.2014. године, у првом ставу изреке дозвољена је посебна ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2841/13 од 13.12.2013. године, у делу става првог изреке, којим је потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке, којим је одлучено о разлици накнаде плате за време коришћења годишњег одмора. У ставу другом изреке није дозвољена посебна ревизија, коју је изјавила тужена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2841/13 од 13.12.2013. године, у делу става првог изреке, којим је потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је одлучено о додацима на плату и ставу трећем изреке којим је одлучено о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Против решења Апелационог суда у Крагујевцу Р1 66/14 од 06.11.2014. године, тужена је изјавила жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешне примене материјалног права и уједначавања судске праксе. Жалбом побија првостепено решење у другом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној жалби у смислу члана 404. став 3. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11) који се у конкретном случају примењује, Врховни касациони суд је нашао да жалба тужене није основана.

Одредбом члана 404. ЗПП прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла да побија ревизијом ако је по оцени Апелационог суда, односно Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда правилан је закључак Апелационог суда да изјављена ревизија тужене није дозвољена у смислу одредбе члана 404. ЗПП у делу у којем је одлучено о додацима на плату и у делу којим је одлучено о доприносима за обавезно социјално осигурање. Практика Апелационог суда у Крагујевцу по овом правном питању је идентична, потврђене су све првостепене одлуке у којима су, као и у конкретном случају усвојени тужбени захтеви тужилаца који су тражили да се тужена обавезе да им исплати додатак на плату за нередовност у раду као што су прековремени рад, рад ноћу и рад на дан државних и верских празника и уплата доприноса под условом да је у првостепеном поступку утврђено да су тужиоци имали наведене нередовности у раду да им тужена није платила накнаду за тај обављени рад нити новим решењем донетим на основу Правилника о платама запослених у МУП-у од 13. јуна 2006. године, а који је донет ради примене Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 101/05) сходно

одредби члана 195 .наведеног закона, утврдила коефицијент за обрачун плате 30-50% већи од коефицијента за друге државне службенике, по основу отежаних услова рада како то прописује одредба члана 147. Закона о полицији. Наведена пресуда Апелационог суда у Крагујевцу која се побија ревизијом тужене у складу је и са правним ставом усвојеним на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда дана 23.09.2014. године.

Како у поступку доношења оспореног решења није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на коју се у поступку по жалби пази по службеној дужности, те како нису испуњени услови да се о ревизији тужене у наведеном делу одлучи применом одредбе члана 404. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је жалбу тужене одбио и првостепено решење потврдио на основу одредбе члана 390. ЗПП (други став изреке).

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије (у делу у којем није дозвољена посебна ревизија) у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП и утврдио да ревизија тужене у наведеном делу није дозвољена.

Тужба у овом спору је поднета дана 31.07.2012. године са захтевом за исплату износа од 99.100,00 динара. У поднеску од 06.06.2013. године тужилац је преиначио тужбу на износ од 113.949,47 динара. Другостепеном одлуком потврђена је првостепена пресуда за износ од 111.165,30 динара.

Према члану 403. Закона о парничном поступку („Службени гласник СР“ бр. 72/2011), ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима кад се тужбени захтев односи на утврђење права својине на непокретностима или потраживање у новцу, на предају ствари или извршење неке друге чинидбе, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 100.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, односно преиначења тужбе.

Имајући у виду да је вредност предмета спора која се ревизијом побија испод динарске противвредности 100.000 евра, то је изјављена ревизија недозвољена у смислу цитиране законске одредбе.

Врховни касацион исуд је на основу члана 413. ЗПП одлучио као у III ставу изреке ревизијске одлуке.

Врховни касациони суд налази да је правилан став Апелационог суда у Крагујевцу, изражен у првом ставу изреке решења Р1 66/14 од 06.11.2014. године, да су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене применом одредбе члана 404. ЗПП у делу у којима су нижестепени судови одлучили о разлици накнаде плате тужиоцу за време коришћења годишњег одмора, ради уједначавања судске праксе Апелационих суда.

Одлучујући о ревизији тужене, применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У проведеном поступку у односу на овај део правноснажне пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеним чињеницама тужилац је решењем од 13.03.2007. године распоређен на радном месту полицајац у Полицијској станици у К.. Вештачењем је утврђено да је тужена тужиоцу обрачунала и исплатила мањи износ накнаде плате за време коришћења годишњег одмора него што му припада у висини од 11.821,09 динара.

На основу утврђених чињеница нижестепени судови су закључили да тужилац има право на накнаду материјалне штете због мање исплаћене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора за 2009, 2010. и 2011. годину у укупном износу од 11.821,09 динара. Тужбени захтев тужиоца је усвојен за износ од 11.821,09 динара са законском затезном каматом на месечне износе како је то наведено у другом ставу изреке првостепене пресуде.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужене указује да је побијана одлука у делу досуђене накнаде плате за време коришћења годишњег одмора донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 146. став 1. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 101/05 и 63/09), који је био на снази у периоду за који тужилац потражује исплату разлике накнаде зараде, прописано је да полицијски службеници и други запослени у Министарству имају право на плату која се састоји од основице, коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност посла. Висину коефицијента, из става 1 овог члана, утврђује министар – актом о платама запослених у Министарству, уз сагласност Владе (члан 146. став 3. Закона). Због посебних услова рада, опасности за живот и здравље, одговорности, тежине и природе посла, рада на дан празника који је нерадан, ноћног рада, рада у сменама, прековременог рада, дежурстава, приправности и других видова нередовности у раду, чланом 147. став 1. Закона прописанао је, да се запосленима у Министарству могу утврдити коефицијенти за обрачун плате који су од 30 до 50 одсто номинално већи од коефицијента за друге државне службенике, а у висини масе средстава потребних за исплату додатних коефицијената из члана 146. став 1 овог Закона.

На основу овлашћења из члана 146. став 3. Закона о полицији, министар је (26.06.2006. године), донео Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, којим је утврђена висина коефицијената (из члана 146. став 1. и члана 147. став 1. Закона). Међутим, применом одредбе члана 9. став 1. овог Правилника, запосленима у МУП-у припада и стимулативна накнада, у висини од 10% на плату за време проведено на раду, као и у току привремене неспособности проузроковане повредом која је наступила у вршењу или поводом вршења службе. Ставом 2. овог члана, право запослених на стимулативну накнаду искључено је за време одсуства са рада која нису обухваћена ставом 1. овог члана, као и у случају искључења запосленог из службе, за време док траје искључење.

Из наведеног произлази да (у периоду за који тужилац потражује исплату разлике накнаде зараде), плату запослених у МУП-у представља износ добијен множењем основице – коју утврђује Влада РС, са коефицијентом - основним и додатним, који утврђује министар (члан 146. став 1. и члана 147. став 1. Закона), уз увећање од 0,4% за сваку навршену годину радног стажа (члан 146. став 2. Закона). Овако добијен износ плате запослених код тужене, представља уједно и накнаду плате, на коју су запослени, у том периоду, имали право за време коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства.

Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова из 2006. године, прави разлику између коефицијената (основног и додатног) и стимулативне накнаде, предвиђене чланом 9. Правилника, која представља посебан вид накнаде, на коју запослени имају право само за време проведено на раду и време привремене спречености за рад проузроковане повредом у вршењу или поводом вршења службе, како је то наведеном одредбом и предвиђено. У осталим случајевима одсуства са рада, где спада и период коришћења годишњег одмора и плаћено одсуство, запосленима право на ову накнаду не припада (децидирано прописано ставом 2. овог члана), што и тужбени захтев у овој правној ствари чини неоснованим, иако је тужиоцу признато право на стимулативну накнаду, у висини од 10% плате, применом цитиране одредбе члана 9. Правилника.

Приликом одлучивања, Врховни касациони суд је имао у виду да је одредбом члана 32. Закона о платама државних службеника и намештеника предвиђено право на накнаду за време годишњег одмора и плаћеног одсуства обрачунату у истом износу као да је запослени радио, али налази да, у конкретном случају, нема места примени наведене одредбе.

Наиме, запосленима у МУП-у плате су уређене Правилником о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, којим су утврђени основни и додатни коефицијенти, при чему су основни коефицијенти разврстани у 33 платна разреда, према пословима радног места, док су додатни коефицијенти утврђени према статусу полицијских службеника. Запосленима је Правилником, због рада под посебним условима, признат и додатак на плату у висини од 0,1% за сваку пуну годину пензијског стажа (независно од увећања од 0,4% признатог Законом о полицији). За разлику од овог Правилника, Законом о платама државних службеника и намештеника, утврђено је 13 платних група (5 за положајна и 8 за извршилачка места), а у оквиру сваке платне групе одређено је 8 платних разреда. Овај Закон посебним одредбама (чланом 24. до 31. Закона) и на другачији начин у односу на Правилник тужене, регулише и додатак на основну плату државних службеника – за рад ноћу, за рад на дан празника који није радни дан, за прековремени рад, оптерећеност на раду и за приправност, о чему се одлучује посебним решењем.

Имајући у виду да се запосленима код тужене плата обрачунава применом основног и додатног коефицијента одређених Правилником, који су утврђени на потупно другачији начин у односу на Закон о платама државних службеника и намештеника, а посебно да је Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова, на основу кога запослени код тужене остварују право на стимулативну накнаду, донет у спровођењу Закона о полицији (“Службени гласник РС” бр.101/05 и 63/09, који је био на снази у време доношења Правилника),

произлази да Правилник не представља подзаконски акт у односу на Закон о платама државних службеника и намештеника, на који се тужилац и нижестепени судови позивају, због чега у конкретном случају нема места примени одредаба тог Закона (о платама државних службеника и намештеника) приликом обрачуна накнаде плате за време одсуства са рада – годишњег одмора и плаћеног одсуства.

Из наведеног произлази да се ради оцене основаности тужбеног захтева има применити члан 9. Правилника о платама запослених код тужене у целисти, што подразумева примену и става 2. овог члана, којим је искључено право запослених на стимулативну накнаду од 10% за време коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства.

Како тужилац тужбом у овој правној ствари, потражује разлику између износа који му је, у спорном периоду, исплаћен на име накнаде зараде за период коришћења годишњег одмора и износа који би му припао да је исти обрачунат применом члана 32. Закона о платама државних службеника и намештеника, односно накнаде у висини зараде коју би примио да је радио, а што представља управо обрачунату стимулативну накнаду од 10%, Врховни касациони суд налази да му тражена разлика не припада, како то правилно истиче тужена у ревизији.

Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416.став 1. ЗПП преиначио нижестепену пресуду на начин описан у ставу првом изреке ревизијске одлуке.

Туженој нису досуђени трошкови ревизијског поступка, јер је тужена незнатно успела са ревизијом, а није поставила ни опредељен захтев у смислу одредбе члана 163. став 1. и 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**